

**Finansijski izvještaji za godinu koja se
završava na dan 31. decembra 2023.
godine i Izvještaj nezavisnog revizora**

Grawe osiguranje a.d. Banja Luka

SADRŽAJ

Izveštaj nezavisnog revizora.....	3
Bilans uspjeha za period 01.01 - 31.12.2023. godine.....	8
Bilans stanja na dan 31.12.2023. godine.....	9
Bilans tokova gotovine za period 01.01 - 31.12.2023. godine.....	10
Izveštaj o promjenama u kapitalu za period 01.01 - 31.12.2023. godine.....	11
1. Osnovni podaci o društvu.....	12
2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.....	13
3. Pregled značajnih računovodstvenih politika.....	15
4. Značajne računovodstvene procjene.....	23
5. Prihodi od premija i provizija osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja.....	24
6. Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja i reosiguranja neživotnih osiguranja.....	25
7. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja, reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja.....	25
8. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja.....	25
9. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose.....	26
10. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja.....	26
11. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja.....	27
12. Troškovi sprovođenja osiguranja.....	27
12.1. Troškovi amortizacije i rezervisanja.....	27
12.2. Troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi.....	28
12.3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi.....	29
13. Finansijski prihodi.....	29
14. Finansijski rashodi.....	30
15. Porez na dobit.....	30
16. Zarada po akciji.....	30
17. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	31
17.1. Investicione nekretnine.....	32
17.2. Imovina sa pravom korištenja.....	33
18. Dugoročni finansijski plasmani.....	33
19. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci.....	35
20. Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja.....	37
21. Kratkoročni finansijski plasmani.....	37
22. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	37
23. Aktivna vremenska razgraničenja.....	38
24. Kapital.....	38
25. Dugoročna rezervisanja.....	39
26. Dugoročne obaveze po finansijskom lizingu.....	39
27. Druge obaveze iz poslovanja.....	40
28. Pasivna vremenska razgraničenja.....	40
29. Vanbilansna evidencija.....	43
30. Transakcije sa povezanim pravnim licima.....	44
31. Upravljanje rizicima osiguranja.....	45
32. Upravljanje finansijskim rizicima.....	46
33. Sudski sporovi.....	53
34. Poreski propisi.....	53
35. Mišljenje ovlaštenog aktuara.....	53
36. Događaji nakon datuma izveštavanja.....	54
37. Informacije o segmentima.....	54
38. Usaglašavanje potraživanja i obaveza.....	57
39. Usaglašenost sa propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske.....	57

Izveštaj nezavisnog revizora

Akcionarima Grawe osiguranje a.d. Banja Luka

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Grawe osiguranje a.d. Banja Luka (u daljnjem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama u kapitalu i bilans tokova gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomena uz finansijske izvještaje koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno u svim materijalno značajnim aspektima, finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2023. godine, rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja je završila na taj dan, u skladu s računovodstvenim okvirom za finansijsko izvještavanje osiguravajućih društava u Republici Srpskoj.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Društvo u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA), i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna pitanja

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ova pitanja su obrađena u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini, kao i u formiranju našeg mišljenja o njima i mi ne izražavamo posebno mišljenje o ovim pitanjima.

Ključna pitanja revizije: Vrednovanje matematičke rezerve osiguranja i tehničkih rezervi.	Revizijski pristup
<p>Društvo mora u vezi sa poslovima osiguranja koje obavlja, a u skladu sa računovodstvenim propisima iskazati odgovarajuće rezerve koje su namijenjene za pokriće obaveza iz ugovora o osiguranju i eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizilaze iz poslova osiguranja .</p> <p>Ukupne rezerve na dan 31.12.2023. godine iznose 162.054.325 KM i uključuju: matematičku rezervu, rezerve za učešće u dobiti, rezerve za prenosne premije, rezerve za nastale neprijavljene štete, rezerve za prijavljene, a nelikvidirane štete.</p> <p>U svojim finansijskim izvještajima Društvo ima iskazane rezerve za prijavljene, a ne likvidirane štete i nastale, a ne prijavljene štete u ukupnom iznosu od 6.034.595 KM (napomena 28).</p> <p>Matematička rezerva iskazana su u iznosu od 131.139.672 KM. (napomena 25)</p> <p>Vrednovanje rezervi za prijavljene, a nelikvidirane štete utvrđuje se pojedinačnom procjenom, a njihov obračun je kompleksan jer uključuje visok nivo subjektivne procjene i kompleksne matematičke i aktuarske izračune.</p> <p>Rezerve za nastale neprijavljene štete se obračunavaju korištenjem paušalne metode.</p> <p>Rezerve za nastale prijavljene štete se određuju pojedinačnom procjenom prijavljenih nelikvidiranih šteta.</p> <p>Obračun matematičke rezerve osiguranja života izvršen je primjenom: Bruto-Cilmerove prospektivne metode za sva aktivna osiguranja života i Neto prospektivne metode za sva redukovana osiguranja života i svih osiguranja kod kojih je prestala obaveza plaćanja premije osiguranja života.</p> <p>Rezerva za učešće u dobiti podrazumijeva rezervu za dobit koja se pripisuje pojedinim polisama u skladu sa poslovnim planovima tarifa osiguranja života. Poslovnom politikom Društvo određuje krajem jedne poslovne godine visinu dobiti za najmanje dvije naredne poslovne godine.</p> <p>Obračun rezervi za prenosne premije se vrši</p>	<p>Naše revizorske procedure uključivale su sljedeće, uključujući i korištenje aktuarskih stručnjaka</p> <ul style="list-style-type: none">- testiranje operativne efikasnosti identifikovanih internih kontrola i druge revizijske postupke koje uključuju sljedeće:- procjena adekvatnosti dizajna i provjera implementacije identifikovanih internih kontrola relevantnih za izračun rezervi za nastale, a ne prijavljene štete;- procjenu ključnih internih kontrola nad procesom obrade prijavljenih šteta;- detaljno testiranje dokumentacije o štetnim događajima na osnovu kojih je Društvo izvršilo rezervisanja za nastale prijavljene štete;- na bazi uzorka ponovni izračun rezervi za nastale, a neprijavljene štete;- procjenu da li su evidentirane tehničke u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srpskoj i propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske koji regulišu ovu oblast i finansijsko izvještavanje društava za osiguranje;- Pregled i provjera metodologije i adekvatnosti aktuarskih metoda korištenih za procjenu obaveza Društva;- Pregled i procjena aktuarskih procjena korištenih u modelima;- Ponovni izračun Matematičke rezerve na bazi uzorka.- Procjena adekvatnosti dizajna i provjere implementacije identifikovanih internih kontrola relevantnih za proces izračuna matematičke rezerve;- pregled izvršenih objelodanjivanja u napomenama uz finansijske izvještaje kako bismo ocijenili da li je izvršena prezentacija adekvatna u skladu sa zahtjevima primjenjivog okvira finansijskog izvještavanja i dovoljna korisnicima.

<p>odvojeno za: osiguranje od nezgode i životna osiguranja i dopunska osiguranja uz osiguranje života po principu „pro rata temporis“.</p> <p>Društvo provjerava štete i premije, ulazne pretpostavke za modele i odgovorni su za imenovanje ovlaštenog aktuara Društva koji ima zadatak da provjere iskazane rezerve i daju mišljenje o njihovoj adekvatnosti na dan bilans stanja.</p>	<p>Naše procedure uključuju pregled pretpostavki koje je koristio nezavisni ovlaštenu aktuar, provjeru ulaznih podataka za izračun tehničkih rezervi, te ocjenu konzistentnosti metodologije u poređenju s prethodnim godinama..</p> <p>Provjera da li se obračun rezervi radi konzistentno iz godine u godinu, odnosno da nije vršena proizvoljna izmjena metode ili osnova obračuna.</p>
--	--

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnji izvještaj o poslovanju Društva za periodu od 01.01.-31.12.2023. godine, ali ne uključuju finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima. U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo gore navedene ostale informacije i, u provođenju toga, da razmotrimo jesu li ostale informacije značajno proturječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, na osnovu posla koji smo obavili na ostalim informacijama, zaključimo da postoji značajan pogrešan prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da objavimo tu činjenicu. U ovom pogledu nemamo nikakve značajne činjenice koje smatramo prigodnim za objavu.

Dalje, Društvo je u skladu sa zahtjevima Agencije za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Regulator) sastavilo izvještaje za potrebe Regulatora na dan 31. decembra 2023. godine koji će biti predmet posebnog pregleda revizora.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i fer prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim okvirom za finansijsko izvještavanje osiguravajućih društava u Republici Srpskoj, kao i za takve interne kontrole za koje Rukovodstvo Društva utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed pronevjere ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Rukovodstvo Društva je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Lica ovlaštena za upravljanje odgovorna su za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;

- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe obezbjeđujemo licima ovlaštenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koje se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost i gdje je to primjenljivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuju javno objelodanjivanje u vezi sa pitanjem ili, kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, odlučimo da pitanje ne bi trebalo da se saopšti u našem izvještaju zbog toga što se u razumnoj mjeri može očekivati da negativne posljedice saopštavanja prevaziđu korist za javni interes od saopštavanja tog pitanja.

Partner na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Nenad Dmitrović, ovlašćeni revizor.

Marigold d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 07. februar 2024. godine

Aleksandar Čolić
Direktor
Marigold d.o.o. Banja Luka

Nenad Dmitrović
Ovlašćeni revizor
Marigold d.o. o. Banja Luka

Bilans uspjeha za period 01.01 - 31.12.2023. godine

Bilansne pozicije	Napomene	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Poslovni prihodi			
Prihodi od premija i provizija osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	5	27.304.538	25.963.129
Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja i reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	6	12.060.661	10.822.369
Prihodi po osnovu učešća saosiguranja, reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	7	1.115.059	595.763
Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	8	787.127	314.862
Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija		93.031	61.140
Drugi poslovni prihodi		222.000	252.581
		41.582.416	38.009.844
Poslovni rashodi			
Funkcionalni rashodi			
Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	9	(9.358.883)	(10.514.711)
Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	10	(16.643.294)	(14.093.614)
Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	11	(7.173.973)	(5.579.375)
		(33.176.150)	(30.187.700)
Troškovi sprovođenja osiguranja			
Troškovi amortizacije i rezervisanja	12.1	(558.821)	(679.408)
Troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi	12.2	(10.162.478)	(9.707.049)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	12.3	(3.306.029)	(3.017.685)
		(14.027.328)	(13.404.142)
Ukupno poslovni rashodi		(47.203.478)	(43.591.842)
POSLOVNI DOBITAK/(GUBITAK)		(5.621.062)	(5.581.998)
Finansijski prihodi	13	7.155.736	6.710.155
Finansijski rashodi	14	(631.999)	(552.027)
Ostali prihodi		161.496	227.640
Ostali rashodi		(84.278)	(19.315)
Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine		-	-
Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine		-	-
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		979.893	784.455
Porez na dobit	15	-	-
UKUPAN REZULTAT ZA PERIOD		979.893	784.455
ZARADA PO AKCIJI	16	72,05	57,68

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
 Lice ovlašteno za zastupanje Društva Lice sa licencom

Bilans stanja na dan 31.12.2023. godine

Bilansne pozicije	Napomene	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Stalna imovina			
Nematerijalna ulaganja		69.179	41.286
Nekretnine, postrojenja i oprema	17	3.964.504	1.530.383
Investicione nekretnine	17.1	6.885.980	3.770.022
Imovina sa pravom korištenja	17.2	804.615	1.210.249
Dugoročni finansijski plasmani	18	165.819.644	161.531.371
		177.543.922	168.083.311
Tekuća imovina			
Dati avansi		250.995	263.915
Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	19	963.428	837.720
Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja	20	806.703	199.542
Kratkoročni finansijski plasmani	21	1.814.354	2.948.046
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	22	3.573.327	4.364.892
Aktivna vremenska razgraničenja	23	6.016.864	6.579.169
		13.425.671	15.193.284
		190.969.593	183.276.595
POSLOVNA AKTIVA			
Vanbilansna aktiva	29	9.181.104	9.174.116
UKUPNA AKTIVA		200.150.697	192.450.711
Kapital			
Osnovni kapital	24	13.600.000	13.600.000
Rezerve		918.737	872.932
Nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		2.589.831	2.679.079
Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		(2.368.169)	(2.905.848)
Neraspoređeni dobitak		9.528.020	9.545.933
		24.268.419	23.792.096
Dugoročna rezervisanja	25	142.029.210	133.229.779
Dugoročne obaveze			
Dugoročne obaveze po finansijskom lizingu	26	833.241	1.239.349
		833.241	1.239.349
Kratkoročne obaveze			
Obaveze za premiju i specifične obaveze		354.688	365.779
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada		252.845	239.533
Druge obaveze iz poslovanja	27	2.750.539	2.616.563
Obaveze za poreze, doprinose i druge kratkoročne obaveze		175.141	157.443
Pasivna vremenska razgraničenja	28	20.305.510	21.636.053
		23.838.723	25.015.371
UKUPNA POSLOVNA PASIVA		190.969.593	183.276.595
Vanbilansna pasiva	29	9.181.104	9.174.116
UKUPNA PASIVA		200.150.697	192.450.711

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Bilans tokova gotovine za period 01.01 - 31.12.2023. godine

	2023.	2022.
	u KM	u KM
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi od premije osiguranja, saosiguranja i primljenih avansa	38.814.628	36.238.895
Prilivi od učešće u naknadi štete	909.662	253.376
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	758.579	870.382
Odlivi po osnovu naknade šteta iz osiguranja i udjela u štetama iz saosiguranja i dati avansi	(21.487.419)	(17.375.967)
Odlivi po osnovu isplata zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	(3.361.786)	(3.084.987)
Odlivi po osnovu troškova sprovođenja osiguranja	(12.442.116)	(11.598.423)
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	(353.916)	(503.111)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	2.837.632	4.800.165
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi po osnovu kamata	5.917.280	5.409.167
Prilivi po osnovu prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, investicionih nekretnina	342.343	110.000
Prilivi od dividende i učešća u dobiti	933	1.748
Prilivi po osnovu ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	23.564.292	6.620.570
Odlivi po osnovu kupovine nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, investicionih nekretnina	(2.122.482)	(159.021)
Odlivi po osnovu ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	(30.427.163)	(15.751.013)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja	(2.724.797)	(3.768.549)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Odlivi po osnovu isplaćenih dividendi	(904.400)	(775.200)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(904.400)	(775.200)
NETO PRILIV/(ODLIV) GOTOVINE	(791.565)	256.416
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	4.364.892	4.108.476
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	3.573.327	4.364.892

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

Izveštaj o promjenama u kapitalu za period 01.01 - 31.12.2023. godine

	Osnovni kapital	Nerealizovani dobiti/ (gubici)	Zakonske rezerve	Neraspoređeni dobitak/ (nepokriveni gubitak)	Ukupno
<u>u KM</u>					
Stanje na dan 31.12.2021/ 01.01.2022. godine	13.600.000	3.398.982	759.806	9.690.605	27.449.393
Dobit/ (gubitak) za godinu	-	-	-	784.455	784.455
Ostali ukupni rezultat za godinu	-	(3.625.752)	-	-	(3.625.752)
Ukupna dobit/ (gubitak)	-	(3.625.752)	-	784.455	(2.841.297)
Drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	-	-	113.126	(113.126)	-
Objavljene dividende	-	-	-	(816.001)	(816.001)
Stanje na dan 31.12.2022. godine	13.600.000	(226.769)	872.932	9.545.933	23.792.096
Dobit/ (gubitak) za godinu	-	-	-	979.893	979.893
Ostali ukupni rezultat za godinu	-	448.430	-	-	448.430
Ukupna dobit/ (gubitak)	-	448.430	-	979.893	1.428.323
Objavljene dividende	-	-	-	(952.000)	(952.000)
Drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	-	-	45.806	(45.806)	-
Stanje na dan 31.12.2023. godine	13.600.000	221.661	918.738	9.528.020	24.268.419

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

1. Osnovni podaci o društvu

Akcionarsko društvo za osiguranje GRAWE, Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo) registrovano je u Osnovnom sudu u Banjoj Luci 15. oktobra 2001. godine pod brojem uloška 4-2-00, a na osnovu Rješenja Ministarstva finansija Republike Srpske o izdavanju dozvole za obavljanje poslova osiguranja života broj 04-2740 od 06. jula 2001. godine. Rješenjem istog Ministarstva br. 04-4455/08 od 10. juna 2003. godine, Društvo je dobilo dozvolu za obavljanje poslova ostalih osiguranja.

Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci dana 30. oktobra 2007. godine upisano je u sudski registar usklađivanje Društva sa odredbama Zakona o društvima za osiguranje („Službeni glasnik RS“, broj 17/05), a u skladu sa rješenjem Agencije za osiguranje Republike Srpske br. 05-128-1/07 i br. 05-128-2/07 od 06. avgusta 2007. godine kojim je Društvo dobilo dozvolu za obavljanje poslova:

- životnih osiguranja iz člana 49. stav 2. tačka d) Zakona o društvima za osiguranje;
- neživotnih osiguranja iz člana 49. stav 2. tačka b) istog zakona;

Sjedište Društva je u Banjoj Luci, ul. I Krajiškog korpusa br. 39.

Matični broj Društva je: 1949039, a JIB je 4400887090001.

Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci dana 08. januara 2020. broj: 057-0-Reg-19-002822, u registar poslovnih subjekata upisuje se statusna promjena - spajanje uz pripajanje Akcionarskog društva za osiguranje "Atos osiguranje" a.d. Bijeljina, sa sjedištem na adresi Ulica Filipa Višnjića broj 118, Bijeljina, društvu sticaocu Akcionarskom društvu za osiguranje "Grawe" Banja Luka, sa sjedištem na adresi Ulica I Krajiškog korpusa broj 39, Banja Luka, te povećanje osnovnog kapitala. Sva prava, imovina i obaveze "Atos osiguranje" a.d. Bijeljina, kao društva prestalog, pripajanjem prelaze na Akcionarsko društvo za osiguranje "Grawe" Banja Luka, kao društvo sticaoca. Društvo je u toku 2023. godine na osnovu prosječnog broja zaposlenih po osnovu stanja na kraju mjeseca zapošljavalo 97 radnika (u toku 2022. godine 104 radnika).

Prema Rješenjima Agencije za osiguranje Republike Srpske, na dan 31. decembar 2023. godine lica na značajnom položaju Društva su:

Upravni odbor:

Marko Mikić, Predsjednik
Othmar Ederer, Član
Wolfgang Goschnik, Član

Izvršni odbor:

Marko Mikić, Predsjednik
Veselin Petković, Generalni direktor
Ognjen Paštar, izvršni direktor
Dijana Vulić, Izvršni direktor

Odbor za reviziju:

Jasminka Turbo, Predsjednik
Dragica Đilas, Član
Tibor Florijan, Član

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Izjava o usaglašenosti

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje Društva i sastavljeni su u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske (Sl. glasnik RS br. 94/15, 78/20) i zakonskom regulativom propisanom od strane Agencije za osiguranje Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

Prezentacija finansijskih izvještaja

Pravna lica finansijske izvještaje sastavljaju i prezentuju za poslovnu godinu i to za period od 1. januara do 31. decembra tekuće godine sa uporednim podacima za prethodnu godinu. Finansijski izvještaji su iskazani u konvertibilnim markama (KM), osim ukoliko nije drugačije navedeno.

Računovodstveni metod

Finansijski izvještaji su sastavljeni po metodu prvobitne nabavne vrijednosti, osim ukoliko MSFI ne zahtijevaju drugačiji osnov vrednovanja na način opisan u primjenjenim računovodstvenim politikama.

Uporedni finansijske informacije

Društvo svoje finansijske izvještaje sastavlja i prezentuju za poslovnu godinu i to za period od 1. januara do 31. decembra tekuće godine sa uporedivim podacima za prethodnu godinu.

Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski izvještaji Društva sastavljeni su na osnovu načela stalnosti poslovanja.

Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS")

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sledeći standardi i izmjene postojećih standarda, su u primjeni:

- MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Dopune klasifikacije obaveza (1. januar 2023. godine);
- MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Objelodanjivanje računovodstvenih politika – Dopune (1. januar 2023. godine);
- MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“ Dopuna definicije računovodstvenih procjena (1. januar 2023. godine);
- MRS 12 „Porez na dobit“ – Odloženi porez povezani sa sredstvaim i obavezama nastalim iz pojedinačnih transakcija (1. januar 2023. godine);
- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ – Dopune (1. januar 2023. godine).

Primjena gore navedenih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije imala uticaja na finansijske izvještaje Društva.

Grawe osiguranje a.d. Banja Luka

Napomene uz finansijske izvještaje na dan 31. decembra 2023. godine

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći Standardi i izmjene postojećih Standarda, kao i nova tumačenja su bili izdati, ali nisu postali efektivni:

- MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ dopuna klasifikacije dugoročnih i kratkoročnih obaveza (1. januar 2024. godine);
- MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ dopuna kratkoročne obaveze i kovenante (1. januar 2024. godine);
- MRS 7 „Izveštaj o tokovima gotovine“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti – Objelodanjivanja“ – Dopune aranžmani finansiranja od strane dobavljača (1. januar 2024. godine);
- MSFI 16 „Lizing“ – Dopuna obaveza po osnovu najma u transakcijama prodaje i povratnog lizinga (1. januar 2024. godine).

Rukovodstvo Društva je izabralo da ne usvoji ove nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Prihodi i rashodi

Prihodi od premije osiguranja

Prihodi se iskazuju po fakturiranoj premiji. Iskazuju se na dan dospjeća premije, a u zavisnosti od načina plaćanja i glavnog dospjeća premije umanjuju se za prenosnu premiju. Visina premije utvrđena je tarifom premije prema vrstama osiguranja. Otpisi potraživanja za premiju osiguranja, usljed raskida ili kapitalizacije Ugovora o osiguranju su evidentirani na rashodima.

Premija se sastoji od funkcionalne premije i režijskog dodatka. Funkcionalnu premiju čine tehnička premija i režijski dodatak. Režijski dodatak se koristi za pokriće troškova sprovođenja osiguranja. Maksimalnu stopu režijskog dodatka utvrđuje organ određen statutom Društva. Društvo ne izdvaja sredstva preventive, budući da Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka i Pravilnikom o preventivi nije propisano da će se iz bruto premije izdvajati sredstva za preventivu.

Prihodi se prilikom sačinjavanja finansijskih izvještaja koriguju za prenijetu prenosnu premiju (povećanje) i umanjuju za prenosnu premiju za tekuću godinu. Obračun prenosne premije vršen je pojedinačno po polisi. Obračun je izvršen primjenom metode „pro rata temporis“, sa tačnim vremenskim razgraničenjem, srazmjerno trajanju osiguranja, za pokriće budućih obaveza Društva. Prenosna premija osiguranja života je uključena u matematičku rezervu životnih osiguranja.

Prihod po osnovu kamata

Prihod po osnovu kamata odnose se na obračunate kamate na date kredite, kamate na obveznice i na sredstva deponovana u banci za pokriće 50% garantnog fonda i tehničkih rezervi.

Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose

Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose predstavljaju rezervisanja za matematičku rezervu i rezervu za učešće u dobiti osiguranja života.

Rashodi naknada šteta i ugovorenih iznosa osiguranja

Rashodi naknada šteta i ugovorenih iznosa osiguranja predstavljaju rashode za isplatu šteta i ugovorenih iznosa koji se utvrđuju na osnovu ugovora, akata poslovne politike, odnosno opštih akata Društva. Ovi rashodi uključuju i troškove nastale angažovanjem vještaka za procjenu šteta životnih i neživotnih osiguranja.

Rashodi po osnovu premije reosiguranja

Rashodi po osnovu premije reosiguranja predstavljaju rashode reosiguranja rizika kod Bosna RE sa kojim je Društvo sklopilo ugovore o reosiguranju.

Prihodi po osnovu provizija reosiguranja predstavljaju provizije koje Društvo naplaćuje od Bosna RE kod koga reosigurava svoj portfelj.

Troškovi sprovođenja osiguranja

Troškovi sprovođenja osiguranja predstavljaju rashode za obavljanje djelatnosti osiguranja. Podijeljeni su na troškove pribave i troškove uprave. Troškovi pribave uključuju sve direktne troškove koji nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju, kao što su troškovi zaposlenih u prodaji, troškovi provizija. Troškovi uprave predstavljaju troškove sprovođenja osiguranja koji nisu direktno povezani sa zaključenjem ugovora o osiguranju.

Društvo vrši razgraničenja troškova sprovođenja osiguranja za neživotna osiguranja. Razgraničenja se odnose na troškove pribave, dok ostali troškovi sprovođenja, kao i troškovi sprovođenja kod životnih osiguranja u cijelosti padaju na teret tekuće godine.

Matematičke rezerve

Obračun matematičke rezerve osiguranja života izvršen je primjenom aktuarskih načela i principa osiguranja života i to primjenom:

- Bruto (Cilmerove) prospektivne metode za sva aktivna osiguranja života.
- Neto prospektivne metode za sva redukovana (kapitalizovana) osiguranja života i svih osiguranja kod kojih je prestala obaveza plaćanja premije osiguranja života.

Pripadajuća dobit osiguranja života predstavlja iznose na koje osiguranici imaju pravo po osnovu učešća u dobiti iz ugovora o osiguranju života.

Rezervisane štete

Rezervisane štete obrazuju se u visini procijenjenog iznosa obaveza za nastale prijavljene, a neriješene štete, kao i za nastale neprijavljene štete u tekućem obračunskom periodu.

Rezervisanje sredstava za nastale prijavljene, a nelikvidirane štete

Rezervisane štete predstavljaju ukupan iznos obaveze koje su, prema razumnoj procjeni napravljenoj na osnovu objektivnih faktora.

Rezervisanja sredstava za nastale prijavljene, a nelikvidirane štete vrše se na osnovu procjene iznosa svake pojedinačne štete osim za štete za koje, na osnovu raspoložive dokumentacije, nije moguće izvršiti takvu procjenu, a za koje se rezervacija utvrđuje na osnovu prosječno likvidirane štete u odnosnoj vrsti osiguranja.

Štete u sporu rezervišu se u iznosu za koji se očekuje da bi mogao biti utvrđen od strane suda.

Rezervisanja za indirektno troškove obrade šteta iznosi 0,54%, za životna osiguranja i 3,04% za neživotna osiguranja od zbira rezervi za prijavljene štete i rezerve za nastale neprijavljene štete.

Rezervisanja za nastale neprijavljene štete

Rezervisanje sredstava za nastale, a neprijavljene štete radi se primjenom metode ulančanih ljestvica, tj. Chain Ladder Method za neživotna osiguranja. Ova metoda se koristi za obračun rezervacije sredstava za nastale neprijavljene štete na kraju poslovne godine, dok na kraju obračunskog perioda kraćeg od godinu dana ovaj iznos ne može biti manji od iznosa rezervi za nastale neprijavljene štete koji je utvrđen na kraju prethodne godine.

Rezervisanje sredstava za nastale a neprijavljene štete radi se primjenom paušalne metode za dodatna osiguranja uz osiguranje života.

Troškovi tekućeg održavanja i opravki

Troškovi tekućeg održavanja i opravki osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja iskazani su u izvještaju o dobitku i gubitku (bilansu uspjeha) u stvarno nastalom iznosu.

Preračunavanje strane valute

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u KM po zvaničnom kursu koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan Bilansa stanja preračunati su u KM po zvaničnom kursu utvrđenom za taj dan.

Nemonetarne stavke koje se vrednuju po principu istorijskog troška izraženog u stranoj valuti preračunate su po istorijskom kursu važećem na dan inicijalne transakcije.

Zvanični kursevi za EUR primijenjeni za preračun deviznih pozicija Bilansa stanja u KM su bili sljedeći:

Valuta	31.12.2023.	31.12.2022.
EUR	1,95583	1,95583

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti, odnosno po cijeni koštanja za sredstva izrađena u sopstvenoj režiji. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost uvećana za sve troškove koje se mogu direktno pripisati dovođenju ovih sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nakon početnog priznavanja, nekretnine, postrojenja i oprema vrednuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za kumuliranu ispravku vrijednosti po osnovu amortizacije i za eventualne akumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se izračunava primjenom linearne metode u toku procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava, uz primjenu sljedećih stopa:

Naziv	stope %
Poslovni prostor	1,30%
Kancelarijski namještaj	11,00%
Kancelarijske mašine	14,29%
Kompjuterska oprema	20,00%
Oprema za tehnički pregled	16,67 %
Ostala oprema	20,00%
Softver	20,00%
Službena vozila	14,29%

Obračun amortizacije počinje od narednog mjeseca u odnosu na mjesec u kojem je sredstvo stavljeno u upotrebu. Amortizacione stope se preispituju svake godine radi obračuna amortizacije koja odražava stvarni utrošak ovih sredstava u toku poslovanja i preostali namjeravani vijek njihovog korišćenja.

Sredstvo se iskknjižava iz evidencije u momentu otuđenja ili ukoliko se ne očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe tog sredstva. Dobici ili gubici po osnovu prodaje ili otpisa sredstva (kao razlika između neto prodajne vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti) priznaju se u bilansu uspjeha odgovarajućeg perioda.

Investicione nekretnine

Nekretnine koje se ne koriste za potrebe redovnog poslovanja i obavljanja djelatnosti, već se drže radi ostvarivanja prihoda od izdavanja ili radi uvećanja vrijednosti, klasifikuju se kao investicione nekretnine. Početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti koja se sastoji od nabavne cijene uvećane za zavisne troškove nabavke.

Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za kumuliranu ispravku vrijednosti po osnovu amortizacije i za eventualne akumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrijednosti.

Umanjenje vrijednosti imovine

Na dan svakog Bilansa stanja, Društvo preispituje knjigovodstvenu vrijednost svoje materijalne i nematerijalne imovine da bi utvrdilo da li postoje indikacije da je došlo do gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti imovine. Ukoliko takve indikacije postoje, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca za rizike specifične za to sredstvo. Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvene vrijednosti, onda se knjigovodstvena vrijednost tog sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo prethodno nije bilo predmet revalorizacije. U tom slučaju dio gubitka, do iznosa revalorizacije, priznaje se u okviru promjena na kapitalu.

Zakupi

Društvo kao korisnik zakupa

Društvo koristi definiciju lizinga iz MSFi 16.

Društvo kao korisnik lizinga ne primjenjuje smjernice MSFI16 ako su u pitanju:

- Kratkoročni ugovori o zakupu, ugovori o zakupu na period od 12 mjeseci i kraće
- Ugovori o zakupu male vrijednosti, manje od 5.000 KM

Sva plaćanja koja se odnose na kratkoročne zakupe čiji je predmet imovina male vrijednosti priznaju se kao rashod perioda na koji se odnosi.

Trošak amortizacije imovine koja je predmet zakupa prikazuje se odvojeno kao poslovni rashod, a trošak kamate odvojeno kao finansijski rashod

Za diskontovane lizinga plaćanja, MSFI 16 ukazuje na primjenu inkrementalne kamatne stope nefinansijskih organizacija koju propisuje Centralna banka BiH.

Društvo imovinu koja je predmet lizinga prezentuje u finansijskim izvještajima odvojeno od ostale imovine.

Početno priznavanje obaveze po osnovu zakupa, Društvo vrši na prvi dan trajanja lizinga u visini sadašnje vrijednosti (diskontovane vrijednosti) svih plaćanja u vezi sa lizingom koja nisu izmirena taj dan.

Društvo kao davalac zakupa

Društvo kao davalac zakupa priznaje prihode od zakupa tokom ugovorenog perioda po linearnom metodu. Amortizacija imovine koja je predmet zakupa i priznavanje rashoda po tom osnovu su opisana u politici Nekretnine, postrojenja i oprema.

Finansijski instrumenti

Klasifikacija finansijskih instrumenata

Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju kada Društvo postane ugovorna strana u ugovoru vezanom za finansijske instrumente.

Finansijska sredstva uključuju dugoročne finansijske plasmane, potraživanja i kratkoročne finansijske plasmane, gotovinu i gotovinske ekvivalente. Društvo klasifikuje finansijska sredstva u neku od sljedećih kategorija: sredstva po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha, sredstva koje se drže do dospijeca, krediti (zajmovi) i potraživanja i sredstva raspoloživa za prodaju.

Klasifikacija zavisi od prirode i svrhe finansijskih sredstava i utvrđuje se u trenutku inicijalnog priznavanja.

Finansijske obaveze uključuju dugoročne finansijske obaveze, kratkoročne finansijske obaveze, obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze. Društvo klasifikuje finansijske obaveze u dvije kategorije: obaveze po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha i ostale finansijske obaveze.

Metod efektivne kamate

Metod efektivne kamate je metod izračunavanja amortizovane vrijednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i raspodjele prihoda i rashoda od kamate tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduće gotovinske isplate ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta ili, gdje je prikladno, tokom kraćeg perioda na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Prihodi se priznaju na bazi efektivne kamate za dužničke instrumente, izuzev za one koji su iskazani po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novac u blagajni, sredstva na tekućim i deviznim računima, kao i depoziti po viđenju i oročeni depoziti u KM i u stranim valutama.

Kredit (zajmovi) i potraživanja

Potraživanja od kupaca, krediti (zajmovi) i ostala potraživanja sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu klasifikuju se kao krediti (zajmovi) i potraživanja. Krediti (zajmovi) i potraživanja vrednuju se po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamate, umanjenoj za umanjenje vrijednosti po osnovu obezvređenja. Prihod od kamate se priznaje primjenom metoda efektivne kamate, osim u slučaju kratkoročnih potraživanja, gdje priznavanje prihoda od kamate ne bi bilo materijalno značajno.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivativna sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana kao finansijska sredstva naznačena po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha, investicije koje se drže do dospelja i krediti (zajmovi) i potraživanja. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju priznaju se po njihovoj fer vrijednosti. Dobici ili gubici nastali po osnovu promjene fer vrijednosti priznaju se u okviru promjena na kapitalu, na računima nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu hartija od vrijednosti. U slučaju prodaje finansijskog sredstva raspoloživog za prodaju ili trajnog umanjenja vrijednosti, kumulativni dobitak ili gubitak, prethodno priznat u okviru kapitala, prenosi se na prihode i rashode perioda. Fer vrijednost finansijskih sredstava se u načelu utvrđuje prema tržišnoj vrijednosti ostvarenoj na Banjalučkoj berzi na dan Bilansa stanja. Za sredstva za koja ne postoji aktivno tržište, fer vrijednost se utvrđuje korišćenjem tehnika procjene. Tehnike procjene obuhvataju korišćenje posljednjih nezavisnih tržišnih transakcija između obavještenih, voljnih strana, ako su dostupne, poređenje sa aktuelnom fer vrijednošću drugog instrumenta koji je u značajnoj mjeri isti i analizu diskontovanog toka gotovine.

Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

Na dan svakog Bilansa stanja Društvo procjenjuje da li postoje objektivni dokazi da je došlo do umanjenja vrijednosti imovine finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava (osim sredstava iskazanih po fer vrijednosti kroz Bilans uspjeha). Obezvređenje finansijskih sredstava se vrši kada postoje objektivni dokazi da su, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijskog sredstva, procijenjeni budući novčani tokovi sredstava izmjenjeni.

Obezvređenje (ispravka vrijednosti) potraživanja vrši se indirektno za iznos dospjelih potraživanja koja nisu naplaćena u određenom periodu od datuma dospelja za plaćanje, a direktno ako je nemogućnost naplate izvjesna i dokumentovana. Promjene na računu ispravke vrijednosti potraživanja evidentiraju se u korist ili na teret Bilansa uspjeha. Naplata otpisanih potraživanja knjiži se u bilans uspjeha kao ostali prihod.

Obezvređenje akcija, klasifikovanih kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, koje se ne kotiraju na Banjalučkoj berzi vrši se u slučaju značajnog ili dugotrajnog pada fer vrijednosti posmatrane akcije ispod njene knjigovodstvene vrijednosti. Prethodno priznati rashodi obezvređenja po ovom osnovu se ne ukidaju kroz Bilans uspjeha. Svako naknadno povećanje fer vrijednosti se priznaje direktno u okviru kapitala.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze, uključujući obaveze po kreditima, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti primljenih sredstava, umanjenoj za troškove transakcije.

Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamate. Trošak po osnovu kamata se priznaje u Bilansu uspjeha obračunskog perioda.

Porezi

Tekući porez

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa propisima o oporezivanju Republike Srpske. Konačni iznos obaveze poreza na dobitak utvrđuje se primjenom poreske stope od 10% na poresku osnovicu utvrđenu u poreskom bilansu Društva. Poreska osnovica prikazana u poreskom bilansu uključuje dobitak prikazan u zvaničnom Bilansu uspjeha koji se koriguje za razlike koje su definisane propisima o oporezivanju Republike Srpske. Republički propisi ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porez

Odloženi porez na dobitak se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema Bilansu stanja, za privremene razlike proizašle između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i obaveza u finansijskim izvještajima i njihove odgovarajuće poreske osnovice korišćene u izračunavanju oporezivog dobitka. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike, dok se odložena poreska sredstva priznaju u mjeri u kojoj je vjerovatno da će oporezivi dobici biti raspoloživi za korišćenje odbitnih privremenih razlika.

Odloženi porez se obračunava po poreskim stopama za koje se očekuje da će se primjenjivati u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje. Odloženi porez se knjiži na teret ili u korist Bilansa uspjeha, osim kada se odnosi na pozicije koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, i u tom slučaju se odloženi porez takođe raspoređuje u okviru kapitala.

Primanja zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Republici Srpskoj, Društvo je u obavezi da plaća doprinose fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose. Društvo nije uključeno u druge oblike penzijskih planova i nema nikakvih obaveza po ovim osnovama.

4. Značajne računovodstvene procjene

Sastavljanje finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva da vrši procjene i koristi pretpostavke koje mogu da imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, tekućim i očekivanim uslovima poslovanja i ostalim raspoloživim informacijama na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Najznačajnija područja koja od rukovodstva zahtijevaju vršenje procjene i korišćenje pretpostavki predstavljena su u daljem tekstu:

a) Korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme

Društvo procjenjuje preostali korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svake poslovne godine. Procjena korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme je zasnovana na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora.

Ukoliko se sadašnja procjena razlikuje od prethodnih procjena, promjene u poslovnim knjigama Društva se evidentiraju u skladu sa MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“. Ove procjene mogu da imaju materijalno značajan efekat na knjigovodstvenu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme kao i na iznos amortizacije tekućeg obračunskog perioda.

b) Umanjenje vrijednosti imovine

Na dan Bilansa stanja, Društvo vrši pregled knjigovodstvene vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine i procjenjuje da li postoje indikacije za umanjenje vrijednosti nekog sredstva. Prilikom procjenjivanja umanjenja vrijednosti, sredstva koja gotovinske tokove ne generišu nezavisno dodjeljuju se odgovarajućoj jedinici koja generiše novac. Naknadne promjene u dodjeljivanju jedinici koja generiše novac ili u vremenu novčanih tokova mogu da utiču na knjigovodstvenu vrijednost odnosno imovine.

c) Ispravka vrijednosti potraživanja

Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja se vrši na osnovu procijenjenih gubitaka usljed nemogućnosti kupaca da ispune svoje obaveze. Procjena rukovodstva je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnoj sposobnosti kupaca i promjenama u postojećim uslovima prodaje. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i očekivanoj budućoj naplati. Promjene u uslovima poslovanja, djelatnosti ili okolnosti vezani za određene kupce mogu da imaju za posljedicu korekciju ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja objelodanjene u priloženim finansijskim izvještajima.

d) Matematičke rezerve

Društvo vrši obračun matematičkih rezervi osiguranja života primjenom aktuarskih načela i principa osiguranja života i to primjenom:

- Bruto (Cilmerove) prospektivne metode za sva aktivna osiguranja života.
- Neto prospektivne metode za sva redukovana (kapitalizovana) osiguranja života i sva osiguranja kod kojih je prestala obaveza plaćanja premije osiguranja života.

Pripadajuća dobit osiguranja života predstavlja iznose na koje osiguranici imaju pravo po osnovu učešća u dobiti iz ugovora o osiguranju života.

5. Prihodi od premija i provizija osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja

Prihodi od premija i provizija osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	2023. u KM	2022. u KM
<i>Prihodi od premije životnih osiguranja</i>		
Prihod od premije osiguranja život	25.877.457	24.936.507
Prihod od dodatka za troškove zaključenja ugovora	36.325	33.337
Promjena prenosne premije osiguranja života	(141.880)	(134.665)
Promjena prenosne premije – nezgoda	(1.993)	5.674
Prihod od provizije iz reosiguranja – nezgoda	251.687	199.434
Prihod od provizije iz reosiguranja – život	114.272	159.276
Prihod od provizije iz dobitka iz reosiguranja	86.611	87.271
	26.222.479	25.286.834
<i>Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja u naknadi šteta životnog osiguranja</i>		
Prihod od udjela u štetama iz reosiguranja nezgoda	337.052	314.808
Prihod od udjela u štetama iz reosiguranja – život	235.656	215.431
	572.708	530.239
<i>Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja životnih osiguranja, reosiguranja i retrocesija</i>		
Prihod od smanjenja rezervisanja štete – nezgoda	189.049	112.620
	189.049	112.620
Prihod od zakupnina	275.175	-
Ostali prihodi po osnovu životnog osiguranja	45.127	33.436
Ukupno prihodi od premija i provizija osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja:	27.304.538	25.963.129

6. Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja i reosiguranja neživotnih osiguranja

Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja i reosiguranja neživotnih osiguranja	2023. u KM	2022. u KM
Prihod od premije osiguranja – osiguranje imovine	13.083.833	11.129.779
Promjena prenosne premije – neživotna osiguranja	(1.054.499)	(307.410)
Prihod od premije saosiguranja	31.327	-
Ukupno prihodi od premije osiguranja, saosiguranja i reosiguranja neživotnih osiguranja:	12.060.661	10.822.369

7. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja, reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja

Prihodi po osnovu učešća saosiguranja, reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	2023. u KM	2022. u KM
Prihodi po osnovu učešća reosiguranja u naknadi šteta neživotnih osiguranja	1.115.059	595.763
Ukupno prihodi po osnovu učešća saosiguranja, reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja:	1.115.059	595.763

8. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja

Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	2023. u KM	2022. u KM
Prihodi od smanjenja rezervisanih šteta neživotnih osiguranja	787.127	303.477
Prihodi od smanjenja rezervisanja za otpremnine	-	11.385
Ukupno prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja:	787.127	314.862

9. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose

Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	2023. u KM	2022. u KM
Izdavanja za matematičku rezervu	8.399.303	9.464.808
Izdavanja za učešće u dobiti	173.193	316.460
Rezervisani udio u dobiti	137.025	94.994
Zaštitni fond	55.380	72.394
Ostale naknade	593.982	566.055
Ukupno rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose:	9.358.883	10.514.711

Ostale naknade u 2023. godini u iznosu od 593.982 KM (u 2022. godini u iznosu od 566.055 KM) odnose se na naknadu za nadzor u iznosu od 397.846 KM, protivgradnu naknadu u iznosu od 121.791 KM, doprinos za šume u iznosu od 34.101 KM, biro zelene karte u iznosu od 27.824 KM i protivpožarnu naknadu u iznosu od 12.420 KM.

10. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja

Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	2023. u KM	2022. u KM
Naknade šteta, ugovorenih iznosa i udjela u štetama životnih osiguranja	15.384.545	12.855.495
Ukupno naknade šteta, ugovorenih iznosa i udjela u štetama životnih osiguranja	15.384.545	12.855.495
<i>Rashodi po osnovu premija i provizija saosiguranja, reosiguranja, i retrocesija - životno osiguranje</i>		
Rashodi po osnovu premija reosiguranja- nezgoda	794.901	577.075
Rashodi po osnovu premija reosiguranja – život	472.874	666.129
Promjena prenosne premije - reosiguranje nezgoda	(8.988)	793
Promjena prenosne premije - reosiguranje život	(38)	(5.878)
	1.258.749	1.238.119
Ukupno naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja:	16.643.294	14.093.614

11. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja

Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	2023. u KM	2022. u KM
Naknade šteta, ugovorenih iznosa i udjela u štetama neživotnih osiguranja	6.596.286	4.989.961
Rashodi po osnovu premija reosiguranja	460.178	428.231
Rashodi po osnovu premija reosiguranja- zelena karta	140.913	138.313
Promjena prenosne premije - udio reosiguranja	(24.971)	22.870
Rashodi saosiguranja	1.567	-
Ukupno naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja:	7.173.973	5.579.375

12. Troškovi sprovođenja osiguranja

12.1. Troškovi amortizacije i rezervisanja

Troškovi amortizacije i rezervisanja	2023. u KM	2022. u KM
Trošak amortizacije nematerijalne imovine	22.286	16.161
Trošak amortizacije materijalne imovine	351.448	305.689
Trošak amortizacije – imovina sa pravom korištenja	170.396	345.093
Rezervisanja za otpremnine	13.739	-
Rezervisanja za jubilarne nagrade	952	12.465
Ukupno troškovi amortizacije i rezervisanja:	558.821	679.408

12.2. Troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi

Troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi	2023. u KM	2022. u KM
<i>Troškovi provizija</i>		
Prva provizija – život	1.827.289	1.765.455
Sljedeća provizija – život	1.139.603	1.291.699
Superprovizija – život	90.143	100.245
Prva provizija – imovina	512.852	312.061
Provizija na obračun premije	9.114	305
Sljedeća provizija- imovina	13.219	8.396
	3.592.220	3.478.161
<i>Nematerijalni troškovi</i>		
Troškovi reprezentacije	121.804	216.024
Troškovi premije osiguranja	21.426	13.971
Troškovi platnog prometa i drugih bankarskih sluga	42.836	32.723
Troškovi neproizvodnih usluga	1.448.435	1.370.947
Ostali nematerijalni troškovi	421.017	377.685
	2.055.518	2.011.350
<i>Troškovi proizvodnih usluga, reklame i propaganda</i>		
Troškovi zakupa	3.133.833	2.967.366
Troškovi reklame	808.154	770.275
Troškovi poreza i doprinosa	196.342	156.035
Troškovi materijala, goriva i energije	376.411	323.862
	4.514.740	4.217.538
Ukupno troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi:	10.162.478	9.707.049

12.3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	2023. u KM	2022. u KM
Troškovi bruto zarada i naknada zarada	2.974.145	2.786.966
Ostali lični rashodi i naknade	331.884	230.719
Ukupno troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi:	3.306.029	3.017.685

Ostali lični rashodi u 2023. godini u iznosu od 331.884 KM (u 2022. godini u iznosu od 230.719 KM) odnose se najvećim dijelom na troškove seminara u iznosu od 92.939 KM, troškove otpremnina u iznosu od 45.334 KM i troškove prevoza sektora prodaje u iznosu od 46.619 KM.

13. Finansijski prihodi

Finansijski prihodi	2023. u KM	2022. u KM
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihod od kamata po viđenju	11	149
Prihod od kamata na depozite	111.371	115.717
Prihod od kamata na obveznice	6.409.828	5.769.625
Prihod od kamata na kredite	184.853	473.682
Prihodi od kamata na zelenu kartu	5.261	4.893
	6.711.324	6.364.066
<i>Ostali finansijski prihodi</i>		
Amortizacija obveznica	198.451	228.203
Prihodi od ulaganja u obveznice	243.878	116.138
Prihodi od dividendi	2.083	1.748
	444.412	346.089
Ukupno finansijski prihodi:	7.155.736	6.710.155

14. Finansijski rashodi

Finansijski rashodi	2023. u KM	2022. u KM
Rashodi kamata	58.381	116.190
Rashodi kamata po osnovu lizinga – MSFI 16	42.120	53.861
Rashodi naknada	89.113	110.765
Rashodi ulaganja u obveznice	214.224	53.347
Ostali finansijski rashodi	228.161	217.864
Ukupno finansijski rashodi:	631.999	552.027

15. Porez na dobit

Porez na dobit	2023. u KM	2022. u KM
Dobitak/(gubitak) prije oporezivanja	979.893	784.455
Korekcija za poreske svrhe	(6.019.107)	(5.272.152)
Poreska osnovica	(5.039.214)	(4.487.697)
Ukupno tekući porez na dobit (Poreski bilans):	-	-
Tekući porez na dobit (Bilans uspjeha):	-	-

16. Zarada po akciji

Zarada po akciji	2023. u KM	2022. u KM
Dobitak obračunskog perioda	979.893	784.455
Prosječan ponderisani broj akcija	13.600	13.600
Ukupno zarada po akciji:	72,05	57,68

17. Nekretnine, postrojenja i oprema

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	NPO u pripremi	Ukupno
N A B A V N A V R I J E D N O S T I					
Stanje na dan 31.12.2021/01.01.2022. godine	586.779	746.486	3.079.238	-	4.412.503
MSFI 16	-	-	-	-	-
Nabavka	-	-	176.990	4.159	181.149
Otpis po popisu	-	-	(139.894)	-	(139.894)
Otpis i prodaja	(129.510)	-	(57.344)	-	(186.854)
Stanje na dan 31.12.2022. godine	457.269	746.486	3.058.990	4.159	4.266.904
Nabavka	1.186.416	1.510.665	156.763	1.007	2.854.851
Prenamjena u investicionu nekretninu po odluci	-	(45.024)	-	-	(45.024)
Otpis po Odluci 06/2023	-	-	(189.594)	-	(189.594)
Po Odluci o poklonu	-	-	(10.855)	-	(10.855)
Prodaja i isknjižavanje	(328.650)	-	(36.176)	-	(364.826)
Stanje na dan 31.12.2023. godine	1.315.035	2.212.127	2.979.128	5.166	6.511.456
I S P R A V K A V R I J E D N O S T I					
Stanje na dan 31.12.2021/01.01.2022. godine	330.560	320.641	2.056.136	-	2.707.337
Amortizacija	-	9.705	274.266	-	283.971
Prenos sa hardware na opremu	-	-	(213)	-	(213)
Otpis i prenos	(47.414)	-	(207.160)	-	(254.574)
Stanje na dan 31.12.2022. godine	283.146	330.346	2.123.029	-	2.736.521
Amortizacija	-	26.290	256.645	-	282.935
Otpis po Odluci 06/2023	-	-	(189.594)	-	(189.594)
Prenamjena u investicionu nekretninu po odluci	-	(5.717)	-	-	(5.717)
Prodaja/ isknjižavanje obezvređenja	(241.010)	-	(36.183)	-	(277.193)
Stanje na dan 31.12.2023. godine	42.136	350.919	2.153.897	-	2.546.952
S A D A Š N J A V R I J E D N O S T					
Stanje na dan 31.12.2023. godine	1.272.899	1.861.208	825.231	5.166	3.964.504
Stanje na dan 31.12.2022. godine	174.123	416.140	935.961	4.159	1.530.383

U skladu sa zakonskom regulativom, Društvo je provelo procjenu obezvređenja imovine koju koristi. Procjenom na dan 31. decembar 2023. godine konstatovano je da nema obezvređenja.

U toku 2023. godine izvršena je nabavka zemljišta u iznosu od 1.186.416 KM i nabavka zgrade i više parking mjesta u iznosu od 1.510.665 KM po Ugovoru OPU-424/2022 od komitenta Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka. Ovim ugovorom došlo je do isknjižavanja imovine sa pravom korištenja u iznosu od 311.244 KM (veza napomena 17.2) tj. isknjižavanja zakupa predmetne nekretnine kao i realizacije dugoročnih plasmana od Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka u iznosu od 4.111.444 KM (veza napomena 18.)

17.1. Investicione nekretnine

	Investicione nekretnine	Ukupno investicione nekretnine
NABAVNA VRIJEDNOST		
Stanje na dan 31.12.2021/1.1.2022. godine	4.569.262	4.569.262
Nabavka	-	-
Otpis i prodaja	(62.158)	(62.158)
Stanje na dan 31.12.2022. godine	4.507.104	4.507.104
Nabavka	3.328.899	3.328.899
Prenamjena po Odluci	45.025	45.025
Otpis i prodaja	(533.745)	(533.745)
Stanje na dan 31.12.2023. godine	7.347.282	7.347.282
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI		
Stanje na dan 31.12.2021/1.1.2022. godine	704.180	704.180
Amortizacija	37.878	37.878
Obezvređenje	-	-
Otpis i prodaja	(4.976)	(4.976)
Stanje na dan 31.12.2022. godine	737.082	737.082
Amortizacija	68.514	68.514
Prenamjena po Odluci	5.717	5.717
Otpis i prodaja	(350.012)	(350.012)
Stanje na dan 31.12.2023. godine	461.302	461.302
SADAŠNJA VRIJEDNOST		
Stanje na dan 31.12.2023. godine	6.885.980	6.885.980
Stanje na dan 31.12.2022. godine	3.770.022	3.770.022

Na dan 31. decembra 2023. godini, Društvo je provelo test obezvređenja i investicionog zemljišta, kojim je konstatovano da nema obezvređenja.

U toku 2023. godine došlo je do nabavke investicione nekretnine u iznosu od 3.328.899 KM po Ugovoru OPU-424/2022 od komitenta Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka. U toku 2023. godine došlo je i do prodaje investicione nekretnine u iznosu od 533.745 KM po Ugovoru OPU-064/23 komitentu Proizvodno-trgovinsko društvo „MIB-KOMERC“ d.o.o. Rogatica.

17.2. Imovina sa pravom korištenja

	Imovina sa pravom korištenja	Ukupno imovina sa pravom korištenja
NABAVNA VRIJEDNOST		
Stanje na dan 31.12.2021/1.1.2022. godine	855.881	855.881
Nabavka/povećanje	961.852	961.852
Isknjižavanje	(42.621)	(42.621)
Stanje na dan 31.12.2022. godine	1.775.112	1.775.112
Isknjižavanje/smanjenje	(311.244)	(311.244)
Nabavka/povećanje	87.943	87.943
Isknjižavanje	(484.246)	(484.246)
Stanje na dan 31.12.2023. godine	1.067.565	1.067.565
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI		
Stanje na dan 31.12.2021/1.1.2022. godine	248.550	248.550
Amortizacija	345.851	345.851
Isknjižavanje	(29.538)	(29.538)
Stanje na dan 31.12.2022. godine	564.863	564.863
Isknjižavanje/ smanjenje	(311.244)	(311.244)
Amortizacija	165.804	165.804
Isknjižavanje	(156.472)	(156.472)
Stanje na dan 31.12.2023. godine	262.950	262.950
SADAŠNJA VRIJEDNOST		
Stanje na dan 31.12.2023. godine	804.615	804.615
Stanje na dan 31.12.2022. godine	1.210.249	1.210.249

U 2023. godini došlo je do isknjižavanja imovine sa pravom korištenja u iznosu od 311.244 KM na osnovu Ugovora OPU-424/22 kojim je Društvo izvršilo kupovinu predmetne nekretnine od Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka koja je bila predmet zakupa ranijih godina.

18. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Dugoročni finansijski plasmani u zemlji		
- Dugoročni depoziti	3.000.000	5.000.000
- Dugoročni krediti	3.333.268	8.219.823
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	160.625.357	150.584.221
Ostali dugoročni finansijski plasmani (Biro Zelene Karte)	675.373	675.373
Ukupno	167.633.998	164.479.417

<i>Dugoročni finansijski plasmani koji dospijevaju u periodu do 12 mjeseci</i>		
1) Dio dugoročnih depozita koji dospijevaju u periodu od 12 mjeseci		
- MF banka a.d. Banja Luka	(1.000.000)	(2.000.000)
Ukupno 1)	(1.000.000)	(2.000.000)
2) Dio dugoročnih kredita koji dospijevaju u periodu od 12 mjeseci		
- GFG Finanz d.o.o. Banja Luka	(790.553)	(752.356)
- Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	-	(172.934)
- 3D Izvor d.o.o. Srbac	(23.801)	(22.756)
Ukupno 2)	(814.354)	(948.046)
Ukupno 1) i 2)	(1.814.354)	(2.948.046)
Ukupno dugoročni finansijski plasmani:	165.819.644	161.531.371

Dugoročni finansijski plasmani u zemlji na dan 31. decembra 2023. godine iznose 6.333.268 KM (na dan 31. decembra 2022. godine iznose 13.219.823 KM). Pregled istih je u nastavku:

Dugoročni finansijski plasmani u zemlji	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
<i>Dugoročni krediti</i>		
GFG Finanz d.o.o. Banja Luka	3.188.082	3.940.437
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	-	4.111.444
3D Izvor d.o.o. Srbac	145.186	167.942
	3.333.268	8.219.823
<i>Dugoročni depoziti</i>		
MF Banka a.d. Banja Luka	3.000.000	3.000.000
Banka poštanska štedionica a.d. Banja Luka	-	2.000.000
	3.000.000	5.000.000
Ukupno dugoročni finansijski plasmani u zemlji:	6.333.268	13.219.823

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju na dan 31. decembra 2023. godine iznose 160.625.357 KM (na dan 31. decembra 2022. godine iznose 150.584.221 KM). Pregled je u narednoj tabeli:

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Akcije	24.554	26.704
Obveznice	160.600.803	150.557.517
Ukupno finansijska sredstva raspoloživa za prodaju:	160.625.357	150.584.221

19. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci

Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Potraživanja po osnovu:		
- premije životnih osiguranja	632.151	534.054
- premije neživotnih osiguranja	505.357	651.922
- potraživanja po osnovu depozitne premije osiguranja, saosiguranja i reosiguranja	29.760	2.662
	1.167.268	1.188.638
- ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu premije životnih osiguranja	(36.944)	(29.913)
- ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu premije neživotnih osiguranja	(166.896)	(321.005)
	(203.840)	(350.918)
Ukupno potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci:	963.428	837.720

Pregled kretanja na ispravci potraživanja po osnovu premije i ostalih potraživanja

Kretanje na ispravci vrijednosti premije neživotnih osiguranja	
Početno stanje 01.01.2022. godine	452.900
Povećanje ispravke potraživanja	-
Naplaćena potraživanja	(99.641)
Otpisi potraživanja	(32.254)
Stanje na dan 31.12.2022. godine	321.005
Povećanje ispravke potraživanja	-
Naplaćena potraživanja	(8.822)
Otpisi potraživanja	(145.287)
Stanje na dan 31.12.2023. godine	166.896

Kretanje na ispravci vrijednosti premije životnih osiguranja	
Početno stanje 01.01.2022. godine	44.245
Povećanje ispravke potraživanja	-
Naplaćena potraživanja	(9.678)
Otpisi potraživanja	(4.654)
Stanje na dan 31.12.2022. godine	29.913
Povećanje ispravke potraživanja	7.031
Naplaćena potraživanja	-
Otpisi potraživanja	-
Stanje na dan 31.12.2023. godine	36.944

Starosna struktura potraživanja

31. decembar 2023. godina

Vrsta potraživanja	Nedospjela potraživanja	Do 90 dana	Od 91-18	Od 181-270	Preko 271 dana	Ukupno bruto	Ukupna ispravka	Ukupno neto
Potraživanja po osnovu premije životnih osiguranja	-	623.381	2.499	2.242	4.029	632.151	36.944	595.207
Potraživanja po osnovu premije neživotnih osiguranja	250.498	84.679	8.958	1.600	159.623	505.357	166.896	338.461
Potraživanja po osnovu depozitne premije	29.760	-	-	-	-	29.760	-	29.760
31. decembar 2023.	280.258	708.060	11.457	3.842	163.652	1.167.268	203.840	963.428

31. decembar 2022. godina

Vrsta potraživanja	Nedospjela potraživanja	Do 90 dana	Od 91-18	Od 181-270	Preko 271 dana	Ukupno bruto	Ukupna ispravka	Ukupno neto
Potraživanja po osnovu premije životnih osiguranja	-	528.656	2.105	677	2.616	534.054	29.913	504.141
Potraživanja po osnovu premije neživotnih osiguranja	281.375	46.179	4.983	3.869	315.516	651.922	321.005	330.917
Potraživanja po osnovu depozitne premije	2.662	-	-	-	-	2.662	-	2.662
31. decembar 2022.	284.037	574.835	7.088	4.546	318.132	1.188.638	350.918	837.720

20. Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja

Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Regresna potraživanja	259.158	271.529
Potraživanja za uslužno plaćene štete	29.156	29.321
Sumnjiva potraživanja	72.825	487.219
Ostala potraživanja	665.065	43.802
	1.026.204	831.871
Ispravka vrijednosti regresnih potraživanja	(137.936)	(143.174)
Ispravka vrijednosti potraživanja za uslužno plaćene štete	(450)	(848)
Ispravka vrijednosti sumnjivih potraživanja	(72.825)	(487.219)
Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja	(8.290)	(1.088)
	(219.501)	(632.329)
Ukupno potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja:	806.703	199.542

21. Kratkoročni finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Dio dugoročnih depozita koji dospijevaju u periodu od 12 mjeseci (napomena 18)	1.000.000	2.000.000
Dio dugoročnih kredita koji dospijevaju u periodu od 12 mjeseci (napomena 18)	814.354	948.046
Ukupno kratkoročni finansijski plasmani:	1.814.354	2.948.046

22. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Poslovni račun - domaća valuta	3.509.201	4.356.232
Poslovni račun - strana valuta	63.249	7.963
Blagajna - domaća valuta	877	697
Ukupno gotovina i gotovinski ekvivalenti:	3.573.327	4.364.892

23. Aktivna vremenska razgraničenja

Aktivna vremenska razgraničenja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
<i>Unaprijed obračunate ugovorene kamate i zakupnine</i>		
Pripadajuće kamate – obveznice	3.520.409	2.725.779
Pripadajuće kamate – depoziti	23.365	27.215
Pripadajuće kamate – krediti	8.034	30.633
	3.551.808	2.783.627
Prenosna premija – reosiguranje	635.445	601.448
Rezervisanje za štete – reosiguranje	612.158	2.161.560
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	9.730	21.150
	1.257.333	2.784.158
Razgraničeni troškovi pribave	1.207.723	1.011.384
Ukupna aktivna vremenska razgraničenja:	6.016.864	6.579.169

24. Kapital

Kapital	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Osnovni kapital	13.600.000	13.600.000
Zakonske rezerve	918.737	872.932
Nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	2.589.831	2.679.079
Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	(2.368.169)	(2.905.848)
Neraspoređeni dobitak	9.528.020	9.545.933
Ukupno kapital:	24.268.419	23.792.096

Osnovni kapital iskazan na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 13.600.000 KM (na dan 31. decembra 2022. godine isti iznos) i jedini akcionar Društva je Grazer Wechselfeitige Versicherung AG, Graz, Austria.

25. Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Matematička rezerva životnih osiguranja	131.139.672	122.668.756
Rezervisanja za učešće u dobitku	9.132.080	8.951.919
Rezervisanje – udio u dobiti	1.557.906	1.420.880
	141.829.658	133.041.555
Rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih	199.552	188.224
Ukupno dugoročna rezervisanja:	142.029.210	133.229.779

Kretanje na matematičkoj rezervi i rezervisanjima u dobiti i udio u dobiti je u nastavku:

	Matematička rezerva	Rezerva za učešće u dobiti i rezervisanja za udio u dobiti	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2021/01.01.2022. godine	113.194.695	9.960.115	123.154.810
Povećanje	9.474.061	412.684	9.886.745
Stanje na dan 31.12.2022. godine	122.668.756	10.372.799	133.041.555
Povećanje (veza napomena 9)	8.399.303	310.218	8.709.521
Prenos polisa iz Austrije	71.613	6.969	78.582
Stanje na dan 31.12.2023. godine	131.139.672	10.689.986	141.829.658

26. Dugoročne obaveze po finansijskom lizingu

Dugoročne obaveze po finansijskom lizingu	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Obaveze po osnovu lizinga	833.241	1.239.349
Ukupno dugoročne obaveze po finansijskom lizingu:	833.241	1.239.349

Obaveze po osnovu lizinga na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 833.241 KM (na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu od 1.239.349 KM) odnose se na Ugovore o dugoročnom zakupu koji su knjiženi u skladu sa standardom MSFI 16 - Najmovi.

27. Druge obaveze iz poslovanja

Druge obaveze iz poslovanja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	2.553.286	2.379.188
Obaveze prema dobavljačima	74.622	63.510
Obaveze prema fizičkim licima po ugovoru	11.741	9.027
Obaveze prema povezanim pravnim licima <i>(veza napomena 30)</i>	103.938	164.603
Obaveze za članarine i doprinose komorama i udruženjima	6.705	-
Ostale obaveze	247	235
Ukupno druge obaveze iz poslovanja:	2.750.539	2.616.563

28. Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Prenosne premije životnih osiguranja	7.409.809	7.265.937
Prenosne premije neživotnih osiguranja	6.780.263	5.725.764
Ukupno prenosne premije	14.190.072	12.991.701
Rezervisane štete životnih osiguranja	1.118.277	1.356.876
Rezervisane štete neživotnih osiguranja	4.916.318	7.197.439
Ukupno rezervisanja za štete	6.034.595	8.554.315
Druga pasivna vremenska razgraničenja	80.843	90.037
Ukupno pasivna vremenska razgraničenja:	20.305.510	21.636.053

Kretanja na prenosnoj premiji životnog osiguranja su u nastavku:

	Bruto	Reosiguranje	Neto
Stanje na dan 01.01.2020. godine	6.486.346	(416.265)	6.070.081
Povećanje rezervisanja	421.043	(51.823)	369.220
Isplata rezervisanja	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2020/01.01.2021. godine	6.907.389	(468.088)	6.439.301
Povećanje rezervisanja	229.557	(18.062)	211.495
Isplata rezervisanja	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2021. godine	7.136.946	(486.151)	6.650.796
Povećanje rezervisanja	128.991	(5.085)	123.906
Isplata rezervisanja	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2022. godine	7.265.937	(491.236)	6.774.701
Povećanje rezervisanja	143.872	(9.026)	134.846
Isplata rezervisanja	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2023. godine	7.409.809	(500.262)	6.909.547

Kretanja na prenosnoj premiji neživotnog osiguranja su u nastavku:

	Bruto	Reosiguranje	Neto
Stanje na dan 01.01.2020. godine	7.505.905	(75.196)	7.430.709
Povećanje rezervisanja		(12.630)	(12.630)
Isplata rezervisanja	(2.200.961)		(2.200.961)
Stanje na dan 31.12.2020/01.01.2021. godine	5.304.944	(87.826)	5.217.118
Povećanje rezervisanja	113.409	(45.255)	68.154
Isplata rezervisanja	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2021. godine	5.418.353	(133.081)	5.285.272
Povećanje rezervisanja	307.411	-	307.410
Isplata rezervisanja	-	22.870	22.870
Stanje na dan 31.12.2022. godine	5.725.764	(110.212)	5.615.552
Povećanje rezervisanja	1.054.499	(24.971)	1.029.528
Isplata rezervisanja	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2023. godine	6.780.263	(135.183)	6.645.080

Rezervisane štete životnih osiguranja

1. Kretanje rezervi za prijavljene, a neisplaćene štete – životno osiguranje

	2023	2022
Stanje na dan 01. Januar	1.077.254	1.199.402
Povećanje rezervisanja	-	-
Smanjenje rezervisanja	(291.080)	(122.148)
Stanje na dan 31. decembar	786.174	1.077.254

2. Kretanje rezervi za nastale, a neprijavljene štete – životno osiguranje

	2023	2022
Stanje na dan 01. januar	279.621	278.298
Povećanje rezervisanja	52.482	1.323
Smanjenje rezervisanja	-	-
Stanje na dan 31. decembar	332.103	279.621
Ukupno rezervisanja za štete – životno osiguranje (1+2)	1.118.277	1.356.875

Rezervisane štete neživotnih osiguranja

3. Kretanje rezervi za prijavljene, a neisplaćene štete – Neživotno osiguranje

	2023	2022
Stanje na dan 01. januar	6.272.124	4.537.367
Povećanje rezervisanja	-	1.734.757
Smanjenje rezervisanja	(2.504.507)	-
Stanje na dan 31. decembar	3.767.617	6.272.124

4. Kretanje rezervi za nastale, a neprijavljene štete - Neživotno osiguranje

	2023	2022
Stanje na dan 01. januar	925.315	1.529.639
Povećanje rezervisanja	228.387	-
Smanjenje rezervisanja	-	(604.324)
Stanje na dan 31. decembar	1.153.702	925.315
Ukupno rezervisanja za štete – neživotno osiguranje (3+4)	4.921.319	7.197.439

29. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Data jemstva i garancije	16.674	9.686
Dugoročni plasmani	9.164.430	9.164.430
Ukupno vanbilansna evidencija:	9.181.104	9.174.116

Nakon sprovođenja statusne promjene - spajanje uz pripajanje Grawe osiguranje je preuzelo od Atos osiguranja a.d. Bijeljina kao početno stanje i dugoročne plasmane i potraživanja od povezanih lica Atos osiguranja. Potraživanja su vođena u aktivi Atos osiguranja i u cjelosti su ispravljena prije spajanja uz pripajanje sa Grawe osiguranjem. S obzirom da su u pitanju pravna lica koja su u stečaju, a stečajni postupak još nije završen i postoji velika neizvjesnost oko naplate istih. Grawe osiguranje je donijelo odluku da se sljedeća potraživanja, koja iznose 9.164.430 KM evidentiraju vanbilansno dok se ne steknu uslovi za potpuno brisanje iz evidencija Grawe osiguranja:

1. Dugoročni plasmani povezanim licima (zajam Bobar) u iznosu od 537.119 KM,
2. Dugoročni plasmani ostalim pravnim licima (Bobar Inženjering) u iznosu od 319.622 KM,
3. Depozit skinut od osiguranja za kredit Bobar u iznosu od 2.966.323 KM,
4. Zajmovi dati povezanim licima u iznosu od 1.106.935 KM,
5. Regresi Bobar Autosemberija i Bobar Group u iznosu od 3.797.040 KM,
6. Bobar Autosemberija u iznosu od 388.891 KM,
7. Bobar Ana kartica, u iznosu od 48.500 KM.

30. Transakcije sa povezanim pravnim licima

U okviru svojih redovnih poslovnih aktivnosti Društvo obavlja transakcije sa povezanim licima:

1. Grawe nekretnine d.o.o. Banja Luka;
2. Grawe osiguranje d.d. Sarajevo;
3. Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Graz, Austria

U toku 2023. i 2022. godine obavljene su sljedeće transakcije sa povezanim pravnim licima:

Bilans stanja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Imovina sa pravom korištenja		
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	-	311.244
	-	311.244
Ispravka vrijednost imovine sa pravom korištenja		
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	-	(311.244)
	-	(311.244)
Dugoročni finansijski plasmani u zemlji:		
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	-	4.111.444
	-	4.111.444
Dati avansi		
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	-	26.631
	-	26.631
Dugoročne obaveze po finansijskom lizingu		
Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Graz, Austria	(103.938)	(164.603)
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	-	-
	(103.938)	(164.603)
Neto potraživanja/(obaveze):	(103.938)	3.973.472

Bilans uspjeha	2023. u KM	2022. u KM
Prihod od kamata		
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	-	251.214
	-	251.214
Rashodi od kamata		
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	-	(3.045)
	-	(3.045)
Troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi		
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	(50.467)	(48.361)
Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Graz, Austria	(523.775)	(518.743)
	(574.242)	(567.104)
Troškovi amortizacije i rezervisanja		
Grawe Nekretnine d.o.o. Banja Luka	-	(151.856)
	-	(151.856)
Neto rezultat:	(574.242)	(470.791)

31. Upravljanje rizicima osiguranja

Društvo zaključuje aktivne ugovore o osiguranju kojima se rizik od osiguranja prenosi sa klijenta na Društvo, kao i pasivne ugovore o reosiguranju kojima se rizik osiguranja prenosi sa Društva na reosiguravaoce.

Po svojoj prirodi svaki pojedinačan rizik osiguranja je slučajan i nepredvidiv. Kod pružanja jedne ili više vrsta osiguranja, osnovni rizik proizilazi iz činjenice da ukupna šteta i naknada šteta plaćene po ugovoru pređu iznos premije ili preuzetih obaveza po pojedinom riziku, zbog učestalosti ili veličine šteta. Upravljanje rizikom osiguranja ima za cilj da omogući Društvu ostvarenje dobiti na način da se ne ugroze osnovni interesi osiguranika, korisnika osiguranja i drugih povjerilaca, kao ni stabilnost poslovanja. Društvo neprekidno prati sopstvenu izloženost riziku osiguranja, što obuhvata prepoznavanje, procjenjivanje i mjerenje rizika, te na osnovu toga donošenje odgovarajućih odluka i preduzimanje konkretnih aktivnosti.

32. Upravljanje finansijskim rizicima

Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima

Zbog specifičnosti poslovanja, veličine sistema i nedostatka sredstava za uvođenje potpune informatizacije, upravljanje finansijskim rizicima se prati na nivou Društva. Praćenje finansijskih rizika povezanih sa poslovanjem Društva i upravljanje istim odvija se putem internih izvještaja po osnovu kojih se vrši identifikacija rizika, utvrđuje stepen i veličina rizika. Iako se svi rizici ne mogu u potpunosti eliminisati, većina se može unaprijed predvidjeti i minimizirati.

Finansijski instrumenti

	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Finansijska sredstva		
Dugoročni finansijski plasmani	165.819.644	161.531.371
Potraživanja i dati avansi	2.021.126	1.301.177
Kratkoročni finansijski plasmani	1.814.354	2.948.046
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	3.573.327	4.364.892
Potraživanja za nefakturisani prihod	9.515	5.120
Finansijske obaveze		
Obaveze za premiju reosiguranja i saosiguranja	159.121	168.671
Obaveze prema dobavljačima	178.560	228.112

Rizici koji potiču od finansijskih instrumenata obuhvataju:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik koji se sastoji od tri vrste rizika: deviznog rizika, kamatnog rizika i rizika promjene cijene finansijskog instrumenta i
- rizik likvidnosti.

Kreditni rizik

Izloženost kreditnom riziku posebno se objelodanjuje za sljedeće kategorije finansijskih sredstva, odnosno finansijske imovine:

- dugoročni finansijski plasmani,
- kratkoročni finansijski plasmani i
- potraživanja.

Postoji značajna razlika u stepenu izloženosti Društva kreditnom riziku u zavisnosti od toga o kojoj se kategoriji finansijskog instrumenta radi. Kreditnom riziku su najviše izložena potraživanja od osiguranika po osnovu fakturisane premije osiguranja. Ovo je prije svega, posljedica izražene nelikvidnosti u privredi, kao i prisutne prakse da osiguranici obaveze po osnovu premije osiguranja ne tretiraju kao prioritete, i svrstavaju ih iza obaveza po osnovu poreza, zarada i obaveza prema bankama i dobavljačima.

U procesu upravljanja kreditnim rizikom, Društvo upravlja rizicima koji proizilaze iz uloženi sredstava u hartije od vrijednosti kojima se trguje i rizikom boniteta osiguranika, interno kategorisanih u segment velikih klijenata i ostalim rizicima koji stoje u vezi sa naplatom potraživanja.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

Finansijska imovina	Bruto iznos	Ispravka vrijednosti	Neto iznos na 31.12.2023. u KM	Neto iznos na 31.12.2022. u KM
Dugoročni finansijski plasmani	165.819.644	-	165.819.644	161.531.371
Potraživanja i dati avansi	2.444.812	423.687	2.021.125	1.301.177
Kratkoročni finansijski plasmani	1.814.354	-	1.814.354	2.948.046
Ukupno:	170.078.810	423.687	169.655.123	165.780.594

Izloženost kreditnom riziku, u pogledu potraživanja, prikazana je i na osnovu starosne strukture potraživanja na dan 31. decembar 2023. i 2022. godine, koja je data u sljedećoj tabeli:

Starosna struktura potraživanja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Nedospjelo	1.250.287	705.868
Kašnjenje od 0-90 dana	772.970	605.314
Kašnjenje od 91-180 dana	40.905	15.781
Kašnjenje od 181-270 dana	11.771	16.850
Kašnjenje preko 271 dana	368.929	940.647
Ukupno	2.444.862	2.284.460
<i>Ispravka vrijednosti potraživanja za premiju i ostalih potraživanja</i>	423.687	983.283
Neto iznos potraživanja	2.021.175	1.301.177

Devizni rizik

Pod deviznim rizikom podrazumeva se vjerovatnoća nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usljed promjene vrijednosti deviznih kurseva. Deviznom riziku su izložene sve pozicije aktive i pasive u devizama, kao i potraživanja i obaveze indeksirane stranom valutom.

Društvo upravlja deviznim kursom u cilju ograničavanja mogućih gubitaka zbog promjena kursa stranih valuta i održavanja rizika na nivou koji je prihvatljiv iz ugla rezultata poslovanja, adekvatnosti kapitala i zahtjeva za očuvanjem likvidnosti.

Izloženost Društva deviznom riziku na dan 31. decembar 2023. godine je data u narednoj tabeli:

	EUR	BAM	Ukupno
Dugoročni finansijski plasmani	42.073.443	123.746.201	165.819.644
Potraživanja i dati avansi	-	2.021.125	2.021.125
Kratkoročni finansijski plasmani	-	1.814.354	1.814.354
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	3.573.327	3.573.327
Potraživanja za nefakturisani prihod AVR	-	9.515	9.515
Ukupno imovina	42.073.443	131.164.522	173.237.965
Obaveze za premije i štete	-	159.121	159.121
Obaveze prema dobavljačima	103.938	74.622	178.560
Unaprijed obračunati troškovi	-	20.305.510	20.305.510
Ukupno obaveze	103.938	20.539.253	20.643.191
Neto devizna pozicija na dan 31.12.2023. godine	41.969.505	110.625.269	152.594.774

Izloženost Društva deviznom riziku na dan 31. decembar 2022. godine je data u narednoj tabeli:

	EUR	BAM	Ukupno
Dugoročni finansijski plasmani	56.501.128	105.030.243	161.531.371
Potraživanja i dati avansi	-	1.301.177	1.301.177
Kratkoročni finansijski plasmani	-	2.948.046	2.948.046
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	4.364.892	4.364.892
Potraživanja za nefakturisani prihod AVR	-	5.120	5.120
Ukupno imovina	56.501.128	113.649.478	170.150.606
Obaveze za premije i štete	-	168.671	168.671
Obaveze prema dobavljačima	164.603	63.509	228.112
Unaprijed obračunati troškovi	-	21.636.053	21.636.053
Ukupno obaveze	164.603	21.868.233	22.032.836
Neto devizna pozicija na dan 31. decembar 2022. godine	56.336.525	91.781.245	148.117.770

Društvo nije značajno izloženo deviznom riziku.

Kamatni rizik

U procesu identifikovanja kamatnog rizika Društvo prati transakcije kojima se vrši deponovanje i ulaganje kratkoročnih izvora, prije svega tehničkih rezervi u dugoročne oblike imovine, kao i dugoročnih izvora u kratkoročne oblike imovine, konstantno imajući u fokusu horizontalnu i vertikalnu usklađenost aktive i pasive.

Izloženost kamatnom riziku je data u odnosu na kamatne stope po kojima Društvo plasira sredstva i kamatne stope po kojima su uzete finansijske obaveze u skladu sa podacima prezentovanim u narednoj tabeli:

2023. godina

Finansijska imovina	Raspon kamatnih stopa (na godišnjem nivou)	
Dugoročni finansijski plasmani	1.5%-6%	državne HOV i ostalo
Kratkoročni finansijski plasmani	1.9%-2.6%	oročeni depoziti

2022. godina

Finansijska imovina	Raspon kamatnih stopa (na godišnjem nivou)	
Dugoročni finansijski plasmani	1.5%-6%	državne HOV i ostalo
Kratkoročni finansijski plasmani	1.9%-2.6%	oročeni depoziti

Društvo prati promjene kamatnih stopa na finansijskom tržištu i u skladu sa promjenama preduzima aktivnosti ulaganja u plasmane koji nose manji kamatni rizik. Kako bi se umanjili efekti promjenljivosti tržišnih kamatnih stopa na zarađivačku poziciju portfolija, Društvo je značajan iznos sredstava investiralo u državne hartije od vrijednosti.

Rizik promjene cijene finansijskog instrumenta

Rizik promjene cijene finansijskog instrumenta je rizik fluktuacije tržišnih cijena vlasničkih i dužničkih hartija od vrijednosti koji utiče na promjenu njihove fer vrijednosti. Najveći dio finansijskih sredstava odnosi se na državne HoV i u nešto manjem procentu na akcije pravnih lica koje su podložne riziku promjene cijena. Kako bi se umanjio uticaj rizika promjene cijena HOV, dio slobodnih sredstava Društvo je u toku 2022. godine investirao u najkvalitetnije državne obveznice.

Knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i obaveza na kraju posmatranog perioda data je u sljedećem pregledu:

	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Finansijska sredstva		
<i>Nekamatonosna</i>		
Dugoročni finansijski plasmani	-	-
Potraživanja i dati avansi	2.021.125	1.301.177
Kratkoročni finansijski plasmani	-	-
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	3.573.327	4.364.892
Potraživanja za nefakturisani prihod AVR	9.515	5.120
<i>Fiksna kamatna stopa</i>		
Dugoročni finansijski plasmani	165.819.644	161.531.371
Kratkoročni finansijski plasmani	1.814.354	2.948.046
Finansijske obaveze		
<i>Nekamatonosne</i>		
Obaveze po osnovu šteta	-	-
Obaveze za premiju	159.121	168.671
Obaveze prema dobavljačima	178.560	228.112
Ostale kratkoročne obaveze	642.246	603.345

Rizik likvidnosti

Društvo upravlja rizikom likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane rezerve kontinuiranim praćenjem planiranog i stvarnog novčanog toka, kao i održavanjem adekvatnog odnosa dospijuća finansijskih sredstava i obaveza.

Održavanje likvidnosti Društva u toku 2023. godine nije bilo ugroženo jer je Društvo konstantno imalo dovoljno likvidnih sredstava.

Sljedeće tabele prikazuju detalje preostalih ugovorenih dospijuća finansijskih sredstava. Prikazani iznosi zasnovani su na nediskontovanim tokovima gotovine nastalim na osnovu finansijskih sredstava, na osnovu najranijeg datuma na koji će Društvo biti u mogućnosti da naplati potraživanja.

Dospijuća finansijskih sredstava, na dan 31. decembar 2023. godine

	Manje od mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Ukupno
Nekamatonosna	3.573.327	-	-	-	3.573.327
Fiksna kamatna stopa	-	-	46.175.405	78.134.336	124.309.741

Dospijuća finansijskih sredstava, na dan 31. decembar 2022. godine

	Manje od mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Ukupno
Nekamatonosna	4.364.892				4.364.892
Fiksna kamatna stopa	-	-	20.764.236	100.468.931	121.233.167

Dospijuća finansijskih obaveza, na dan 31. decembar 2023. godine

	Manje od mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Ukupno
Nekamatonosne	972.927	-	-	-	972.927

Dospijuća finansijskih obaveza, na dan 31. decembar 2022. godine

	Manje od mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Ukupno
Nekamatonosne	1.000.128	-	-	-	1.000.128

Fer vrijednost finansijskih instrumenata na dan 31. decembar 2023. godine i 2022. godine:

	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost
		31.12.2023.		31.12.2022.
Finansijska sredstva				
Dugoročni finansijski plasmani	165.819.644	165.819.644	161.531.371	161.531.371
Potraživanja i dati avansi	2.021.125	2.021.125	1.301.177	1.301.177
Kratkoročni finansijski plasmani	1.814.354	1.814.354	2.948.046	2.948.046
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	3.573.327	3.573.327	4.364.892	4.364.892
Potraživanja za nefakturisani prihod AVR	9.515	9.515	5.120	5.120
Finansijske obaveze				
Obaveze po osnovu šteta	-	-	-	-
Obaveze za premiju	159.121	159.121	168.671	168.671
Obaveze prema dobavljačima	178.560	178.560	228.112	228.112
Ostale kratkoročne obaveze	642.246	642.246	603.345	603.345

Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza određuje se na sljedeći način:

- Nivo 1 odmjeravanja fer vrijednosti proizlazi iz kotirane tržišne vrijednosti (nekorigovane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu i obaveze.
- Nivo 2 odmjeravanja fer vrijednosti proizlazi iz ulaznih parametara, različitih od kotirane tržišne vrijednosti obuhvaćene Nivoom 1, a koje su vidljive iz sredstava ili obaveza, direktno (na primjer, cijena) ili indirektno (na primjer, proisteklo iz cijene).
- Nivo 3 odmjeravanja fer vrijednosti proizlazi iz tehnika procjenjivanja koje uključuju ulazne parametre za finansijska sredstva ili obaveze, a koji predstavljaju podatke koji se ne mogu naći na tržištu (neistraženi ulazni parametri).

Naredna tabela predstavlja analizu finansijskih instrumenata koji su vrednovani nakon početnog priznavanja po fer vrijednosti, grupisanih u nivoe od 1 do 3, u zavisnosti od stepena mogućnosti procjene fer vrijednosti.

2023	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno u KM
Finansijska sredstva				
Dugoročni finansijski plasmani	165.819.644	-	-	165.819.644
Potraživanja i dati avansi	-	2.021.125	-	2.021.125
Kratkoročni finansijski plasmani	1.814.354	-	-	1.814.354
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	3.573.327	-	-	3.573.327
Potraživanja za nefakturisani prihod AVR	-	9.515	-	9.515

Tokom godine nije bilo stavki koji bi po hijerarhiji mjera fer vrijednosti bile reklasifikovane iz jednog nivoa u drugi.

33. Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2023. godine, protiv Društva se vodi 131 sudski spor sa ukupnom vrijednošću od 1.400.084 KM. Po navedenim sudskim sporovima izvršena su rezervisanja u okviru rezervi za štete i matematičke rezerve. Društvo redovno vrši analizu sudskih sporova i iznosa rezervisanja u okviru njih.

34. Poreski propisi

Poreski sistem Bosne i Hercegovine je u procesu kontinuirane revizije i izmjena. Međutim, još uvijek postoje različita tumačenja poreskih propisa. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima.

Poreski propisi RS obuhvataju propise vezano za cijene transfera između povezanih pravnih lica. Važeći propisi definišu princip jednakih uslova odnosno da se transakcije sa povezanim pravnim licima obavljaju po istim uslovima kao i sa trećim licima, kao i metode utvrđivanja transfernih cijena. Stoga se može očekivati da će poreski organi inicirati detaljnu kontrolu transfernih cijena.

Da bi osigurali da oporeziva dobit i/ili carinska vrijednost uvezene robe ne sadrži materijalno značajne greške zbog efekata transfernih cijena između povezanih pravnih lica Uprava Društva vjeruje da je tumačenje važećih zakona ispravno.

Prema izjavi Društva, u toku 2023. godine nije bilo poreskih kontrola.

35. Mišljenje ovlaštenog aktuar

U skladu sa Zakonom o društvima za osiguranje, ovlašteni aktuar je u svom izvještaju izrazio konačno pozitivno mišljenje o finansijskim izvještajima Društva i godišnjem izvještaju o poslovanju Društva za 2023. godinu. Takođe, u svom izvještaju ovlašteni aktuar konstatovao je da su troškovi sprovođenja osiguranja veći od režijskog dodatka za 112,50 % (2022, 124,56%), odnosno režijski dodatak ne pokriva troškove sprovođenja neživotnih osiguranja.

36. Događaji nakon datuma izvještavanja

Prema Izjavi Uprave do dana objavljivanja ovih finansijskih izvještaja nisu nastali događaji nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtijevali korekciju ili dodatna objelodanjivanja u priloženim finansijskim izvještajima, kako se to zahtijeva odredbama MRS 10 "Događaji nakon dana bilansa".

37. Informacije o segmentima

Segmenti poslovanja predstavljaju komponente Društva koje ostvaruju prihode i rashode, čije poslovne rezultate redovno pregleda rukovodstvo Društva i za koje postoje raspoložive zasebne finansijske informacije.

Rukovodstvo Društva je organizovalo poslovanje sa stanovišta svojih usluga. U tom kontekstu, postoje dva segmenta poslovanja. Shodno tome, na dan 31. decembra 2023. godine Društvo je imalo 2 segmenta o kojima se izvještava: životno osiguranje i neživotno osiguranje.

Računovodstvene politike primijenjene prilikom sastavljanja finansijskih informacija o segmentima o kojima se izvještava su identične računovodstvenim politikama Društva objelodanjenim u napomeni 3 uz finansijske izvještaje.

Informacije o segmentima o kojima se izvještava su date u nastavku teksta. Iznosi za prethodnu godinu su reklasifikovani u skladu sa MSFI 8 „Segmenti poslovanja“.

Prihodi i rezultati segmenata

Bilansne pozicije	Životno	Neživotno	Ukupno
Poslovni prihodi			
Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	27.304.538	-	27.304.538
Prihodi od premije osiguranja, saosiguranja i reosiguranja neživotnih osiguranja	-	12.060.661	12.060.661
Prihodi po osnovu učešća saosiguranja, reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	-	1.115.059	1.115.059
Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	-	787.127	787.127
Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija neživotnih osiguranja	74.417	18.614	93.031
Ostali prihodi po osnovu neživotnog osiguranja	-	222.000	222.000
Ukupno poslovni prihodi	27.378.955	14.203.461	41.582.416
Poslovni rashodi			
Funkcionalni rashodi			
Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	(9.101.613)	(257.270)	(9.358.883)
Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	(16.643.294)	-	(16.643.294)
Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	-	(7.173.973)	(7.173.973)
Troškovi sprovođenja osiguranja			
Troškovi amortizacije i rezervisanja	(185.768)	(373.053)	(558.821)
Troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi	(5.468.299)	(4.694.179)	(10.162.478)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(1.193.678)	(2.112.351)	(3.306.029)
Ukupno poslovni rashodi	(32.592.652)	(14.610.826)	(47.203.478)
POSLOVNI DOBITAK/(GUBITAK)	(5.213.697)	(407.365)	(5.621.062)
Finansijski prihodi	6.760.807	394.929	7.155.736
Finansijski rashodi	(534.386)	(97.613)	(631.999)
Ostali prihodi	32.485	129.011	161.496
Ostali rashodi	(18.850)	(65.428)	(84.278)
Dobitak prije oporezivanja	1.026.359	(46.466)	979.893
Porez na dobit	-	-	-
Ukupan neto dobitak perioda	1.026.359	(46.466)	979.893

Sredstva i obaveze segmenata

Bilansne pozicije	Životno	Neživotno	Ukupno
Stalna imovina			
Nematerijalna ulaganja	33.672	35.507	69.179
Nekretnine, postrojenja i oprema	2.983.053	981.451	3.964.504
Investicione nekretnine	3.289.229	3.596.751	6.885.980
Imovina sa pravom korištenja	-	804.615	804.615
Dugoročni finansijski plasmani	153.170.553	12.649.091	165.819.644
	159.476.507	18.067.415	177.543.922
Tekuća imovina			
Dati avansi	109.505	141.490	250.995
Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	595.207	368.221	963.428
Potraživanja iz specifičnih odnosa	6.712	155.460	162.172
Druga potraživanja	44.396	600.135	644.531
Kratkoročni finansijski plasmani	743.528	1.070.826	1.814.354
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	1.946.764	1.626.563	3.573.327
Aktivna vremenska razgraničenja	4.101.989	1.914.875	6.016.864
	7.548.101	5.877.570	13.425.671
Poslovna aktiva	167.024.608	23.944.985	190.969.593
Vanbilansna aktiva	-	9.181.104	9.181.104
UKUPNA AKTIVA	167.024.608	33.126.089	200.150.697
Kapital			
Osnovni kapital	6.000.000	7.600.000	13.600.000
Rezerve iz dobitka	427.106	491.631	918.737
Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	2.188.924	400.907	2.589.831
Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	(2.170.038)	(198.131)	(2.368.169)
Neraspoređeni dobitak	7.046.681	2.481.339	9.528.020
	13.492.673	10.775.746	24.268.419
Dugoročna rezervisanja	141.910.271	118.939	142.029.210
Dugoročne obaveze			
Dugoročne obaveze po finansijskom lizingu	-	833.241	833.241
Kratkoročne obaveze			
Obaveze za premiju i specifične obaveze	317.369	37.319	354.688
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	86.250	166.595	252.845
Druge obaveze iz poslovanja	2.488.343	262.196	2.750.539
Obaveze za poreze, doprinose i druge kratkoročne obaveze	124.358	50.783	175.141
Pasivna vremenska razgraničenja	8.605.344	11.700.166	20.305.510
	11.621.664	12.217.059	23.838.723
Poslovna pasiva	167.024.608	23.944.985	190.969.593
Vanbilansna pasiva	-	9.181.104	9.181.104
UKUPNA PASIVA	167.024.608	33.126.089	200.150.697

38. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo usaglašavanje svojih potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine. U postupku usaglašavanja sa poslovnim partnerima, nisu utvrđena materijalno značajna neusaglašena potraživanja i obaveze.

39. Usaglašenost sa propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske

Društvo je prema Pravilniku o ulaganju sredstava društava za osiguranje, a koji je propisala Agencija za osiguranje Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 117/20) na dan 31. decembar 2023. godine obezbijedilo iznos ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi i minimalnog garantnog fonda za životno i neživotno osiguranje.

Garantni fond i osnovni kapital za životna osiguranja

Bazični kapital, obračunat u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna kapitala i adekvatnosti kapitala društava za osiguranje („Službeni glasnik RS“ broj 89/19), na dan 31. decembar 2023. godine u iznosu od 12.413.756 KM predstavlja vrijednost akcijskog kapitala uvećanog za zakonske rezerve, prenesenu dobit iz ranijih godina nakon isplate dividende i umanjenog za vrijednost nematerijalnih ulaganja, preneseni gubitak iz ranijih godina, gubitak tekuće godine

Raspoloživi kapital sa stanjem na dan 31. decembar 2023. godine u iznosu od 9.941.041 KM predstavlja bazični kapital umanjen za nelikvidna sredstva.

Na dan 31. decembar 2023. godine ostvareni bazični kapital je bio veći od minimalnog garantnog fonda definisanog članom 52. i 53. Zakona o društvima za osiguranje, koji za Društvo iznosi 6.000.000 KM odnosno Društvo ima više bazičnog kapitala za 6.413.756 KM.

	Život na 31.12.2023. u KM	Život na 31.12.2022. u KM
Akcijски kapital	6.000.000	6.000.000
Zakonske rezerve	427.106	381.301
Prenesena neto dobit	6.020.322	6.102.020
Nematerijalna ulaganja	(33.672)	(11.624)
I Bazični kapital	12.413.756	12.471.697
Nelikvidna sredstva	2.472.715	3.181.116
II Raspoloživi kapital	9.941.041	9.290.581
III Garantni fond	6.000.000	6.000.000
Više bazičnog kapitala (I-III)	6.413.756	6.471.697
Više raspoloživog kapitala	3.072.495	2.964.495

Garantni fond i osnovni kapital za neživotna osiguranja

Bazični kapital, obračunat u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna kapitala i adekvatnosti kapitala društava za osiguranje ("Službeni glasnik RS" broj 89/19), na dan 31. decembar 2023. godine u iznosu od 10.537.463 KM vrijednost akcijskog kapitala uvećanog za zakonske rezerve, prenesenu dobit iz ranijih godina nakon isplate dividende i umanjenog za vrijednost nematerijalnih ulaganja, preneseni gubitak iz ranijih godina, gubitak tekuće godine.

Raspoloživi kapital sa stanjem na dan 31. decembar 2023. godine u iznosu od 10.537.463 predstavlja bazični kapital umanjen za nelikvidna sredstva i gubitak perioda.

Na dan 31. decembar 2023. godine ostvareni bazični kapital je bio veći od minimalnog garantnog fonda definisanog članom 52. i 53. Zakona o društvima za osiguranje, koji za Društvo iznosi 7.000.000 KM odnosno Društvo ima više bazičnog kapitala za 3.537.463 KM.

	Neživot na 31.12.2023. u KM	Neživot na 31.12.2022. u KM
Akcijski kapital	7.600.000	7.600.000
Emisiona premija	-	-
Zakonske rezerve	491.631	491.631
Prenesena neto dobit	2.527.805	2.659.458
Gubitak tekuće godine	(46.466)	(131.652)
Nematerijalna ulaganja	(35.507)	(29.662)
I Bazični kapital	10.537.463	10.589.775
Nelikvidna sredstva	(416.673)	(409.686)
II Raspoloživi kapital	10.120.790	10.180.089
III Garantni fond	7.000.000	7.000.000
Više bazičnog kapitala (I-III)	3.537.463	3.589.775
Više raspoloživog kapitala (II-III)	3.120.790	3.180.089

Odgovorno lice